

UOT 374.

Dilqəm Qasım oğlu Quliyev
pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor
Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası
Sadıq Kazım oğlu Sadıqov
Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası
Etibar Dilqəm oğlu Quliyev
Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası

İDMANÇI GƏNCLƏRİN MÜTALİYƏ MARAĞININ YARADILMASINDA KİTABXANANIN ROLU

Дильгам Гасым оглы Гулиев
доктор педагогических наук, профессор
Азербайджанская Государственная Академия Физической Культуры и Спорта
Садыг Кязим оглы Садыгов
Азербайджанская Государственная Академия Физической Культуры и Спорта
Этибар Дильгам оглы Гулиев
Азербайджанская Государственная Академия Физической Культуры и Спорта

РОЛЬ БИБЛИОТЕКИ В ЗАРОЖДЕНИИ ИНТЕРЕСА К ЧТЕНИЮ У МОЛОДЫХ СПОРТСМЕНОВ

Dilgam Gasim Guliyev
doctor of pedagogical sciences, professor
Azerbaijan State Academy of Physical Training and Sport
Sadig Kazim Sadigov
Azerbaijan State Academy of Physical Training and Sport
Etibar Dilgam Guliyev
Azerbaijan State Academy of Physical Training and Sport

THE ROLE OF LIBRARY IN AROUSING INTEREST TO READING IN YOUNG SPORTSMEN

Xülasə: Məqələdə ölkə başçısının kitabxanalara göstərilən diqqət və qayğı, kitabxananın yaranma tarixi, kitabın oxunması üçün ölkəmizdə həyata keçirilən müxtəlif tədbirlər, son illər ərzində bu sahədə bir sıra mühüm sənədlər qəbulu, kitabxananın fondunda müxtəlif dillərdə olan nadir ədəbiyyat nümunələri, Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının kitabxanasının yenidən qurulması və burada elektron kitabxananın yaradılması, kitabxana fondunun mənbələri, İdman tarixi elmi mərkəzi tərəfindən hazırlanmış kitabxananın elektron bazasında Heydər Əliyev irsinin tədqiqi, bədən tərbiyəsi və idmanın təbliğində kütləvi tədbirlərin rolu, bədən tərbiyəsi və idmanın təbliğində kütləvi tədbirlərin təsiri və b. problemlər öz əksini tapmışdır.

Açar sözlər: kitabxana-informasiya, Marağa rəsədxanası, mütaliə, "Facebook", kitabın oxunması, kompüter və informasiya-program təminatı

Резюме: В данной статье нашли свое отражение такие вопросы как: внимание и забота главы государства, различные мероприятия, проведенные в нашей стране для чтения книг, принятие ряда важных документов в этой области в течение последних лет, редкостные литературные образцы на различных языках в библиотечном фонде, реорганизация библиотеки Азербайджанской Государственной Академии Физической Культуры и Спорта и организация здесь электронной библиотеки, источники библиотечного фонда, исследование наследия Гейдара Алиева в электронной базе библио-

теки, созданная научным центром истории спорта, роль массовых мероприятий в агитации физического воспитания и спорта, влияние массовых мероприятий в агитации физического воспитания и спорта и др.

Ключевые слова: библиотека-информация, обсерватория, чтение, "Facebook", чтение книг, компьютерное и информационно-программное обеспечение, информационно-программное обеспечение

Summary: Attention and care of the head of state, various events held in our country to read books, the adoption of a number of important documents in this field in recent years, rare literary samples in various languages in library fund, the reorganization of the library of the Azerbaijan State Academy of Physical Culture and Sports and the organization of electronic library here, sources of the library fund, the study of the heritage of Heydər Aliyev in the electronic database of the library, created by the sports history research center, the role of public events in the campaign of physical training and sport, the impact of mass events in promotion of physical training and sports and other issues are reflected in this article

Key words: library-information, ... observatory, reading, "Facebook", reading books, computer and information software support, information software

Kitabxanaların yaradılmasında zamanəsinin ağıllı hokmdarı və ziyalıların xüsusi rolunu olmuşdur. Belə ki, orta əsrlərdə Nəsrəddin Tusinin rəhbərlik etdiyi Marağa rəsədxanasında 1258-1261-ci illərdə fəaliyyət göstərmiş kitabxana Azərbaycanın məşhur elmi kitabxanalarının sayılıdır. Səfəvi hokmdarı I Şah İsmayıl tərəfindən yaradılmış Təbriz Saray Kitabxanasında Şərqi böyük klassiklərinin əsərləri mühafizə olunurdu.

XXI əsrdə mədəniyyətə müasir baxışlar sistemi formalaşdır. Artıq keçid dövrünün çətinlikləri arxada qalıb. Son illər quruculuq sahəsində gələcəyin inkişaf yolunu işıqlandıran, onun inkişaf istiqamətini, məqsəd və vəzifələrini müəyyənləşdirən proqram xarakterli bir çox sənədlər qəbul edilib. Bu sənədlər içərisində 6 oktyabr 2008-ci il tarixdə Prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanan "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı" olduqca böyük tarixi əhəmiyyət kəsb edən bir sənəddir.

İnsanların mətaliyyə marağını yönəltmək üçün Ruminiaya hokməti əhalinin kitab oxuması üçün maraqlı bir layihəyə imza atıb. Kluj-Napoka şəhər merinin yeni layihəsinə əsasən, yay mövsümündə nəqliyyatda kitab oxuyan sənşinlərdən gediş haqqı alınmayacaq. Şəhərdə əhalinin kitabala olan marağını artırmaq təkca bu təşəbbüslə bitmir. Çünki "Bookface" şirkəti də əhalini kitab oxumağa təşviq etmək üçün maraqlı addım atıb. Şirkətin şərtlərdə bildirilir ki, "Facebook" hesabına kitabla çəkilməş şəklini yerləşdirən hər bir sosial şəbəkə istifadəçisi icti-

mai işə obyektləri, kitab mağazaları və stomatoloji kabinələri gələcətin əldə edəcəkdir. Hər il aprelin 23-ədə Kluj-Napoke şəhərində Ümumdünya Kitab Günü keçirilir. Həmin gün əlində kitab olan hər bir şəxs Nəbatat bağıni pulsuz ziyarət edə bilər.

Bu gün gənclik daha çox elektron kitabla üstünlük verir. Ona görə də kitabların, yazılı ədəbiyyatın təbliğata çox ehtiyacı var. Bu işə orta məktəbdən başlanmalıdır. Məsələn, Yaponiyada hər şagird həftədə bir dəfə kitabxanada olmalıdır. Bu, onun dərslərinə təsir edir. Bu işə onların kitabla marağında rol oynayır.

Qeyd edək ki, kitabın oxunması üçün bizim ölkəmizdə də müxtəlif tədbirlər həyata keçirilir. Hazırda V Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgi-Yarmarkasının təşkili bu istiqamətdə atılan addımlardan biridir. Eləcə də, Təhsil Nazirliyinin bu günlərdə "Oxumağı vordəş çevirək!" şüarı ilə keçirdiyi aksiyaya da maraqlıdır. "Bir vaxtlar kitab əlimizdən düşməzdi. Hara gedərdikə, yanımızda mütləq oxumaq üçün kitab olardı" fikirlərindən çıxış edərək cəmiyyətin diqqətini mətaliyyə yönəltmək məqsədi daşıyan aksiyaya dəstək olanlar çoxdur.

Bu gün, çox təəssüf ki, kitab oxumaq mədəniyyəti cavanların arasında da müşahidə olunur və unudulmuşdur. Halbuki, bu gözəl əməlin çox sayda faydaları vardır ki, sizi onunla tanış edirik: kitab oxumaq insan ömrünü uzada bilər. 2016-cı ildə müttəxəssislər tərəfindən aparılan tədqiqat göstərməşdir ki, o kəsler ki, kitab oxumağı sevirler, onlarda vaxtsız ölüm riski başqalarından 20 faiz daha azdır. Bu gün hokimlər və müttəxəssislər bu qonaqat gəlirlər ki, kitab oxu-

maq insanın cismi və ruhi xəstəliklərinin əlamətlərini azaldar. Qorxu, yuxusuzluq, çəkinin artması və xəstəxanalarda yatmadan qaçınmaqla iztirabları rahatlıqla aradan qaldıra bilər. Yatmadan əvvəl kitab oxumaq adətini insanın rahat yatmasına şərait yaradır. Əvvəl bir-iki səhifə oxumağa çalışın və sonrakı günlərdə bu adətini yarıdığınız hiss edəcəksiniz. Müttəxəssislər deyirlər ki, oxuduğunuz kitab kağızdan olmalıdır, elektron kitablar olmalıdır. Tədqiqatlar göstərir ki, uşaqlar öyrəndikləri sözləri təqribən 15 faizinin mütləq vəfasitə ilə əldə edərler. O uşaqlar ki, daha çox mətaliyyə edirlər, onların lüğət dairəsi də geniş olur (Tebyan). İnsan oxuduğu dastan və hekayələrdə həmin mövzuya qayılaraq, personajların vəziyyətlərini hiss edir, yaşayır. Ona görə də mətaliyyə etmək başqaları ilə həmdərd olmaq hissini gücləndirir. Tədqiqatlar göstərir ki, çay içmək 54 faiz, piyada yerimək 42 faiz stressi azaldır. Ancaq kitab mətaliyyə etmək stressi 68 faiz azalda bilər. Biz kitab oxuyan zaman mütləq təbəqələrlə malik olan insanların hissələri ilə tanış olurduq. Bu da ictimai əlaqələrdə bizə çox yardım edir. Həmin təcrübəyə istinadən, cəmiyyətdə rahat şəkildə əlaqə qura bilərlik.

Son illər ərzində bu sahədə bir sıra mühüm sənədlər qəbul edilib. Ölkə Prezidentinin "Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında" və "2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında" sərəncamlarına əsasən ölkənin bütün kitabxanalarına latın qrafikası ilə çapdan çıxması nəşrlər hədiyyə edilmişdir. Həminçin "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009-2013-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı", eləcə də, Bakı şəhəri və qəsəbələrində sosial-iqtisadi inkişafı, rabitə və informasiya texnologiyalarının inkişafı, ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı ilə bağlı proqram sənədlərdə kitabxana-informasiya sahəsinin inkişafı və modernləşdirilməsi üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi də nəzərdə tutulub [5].

Ölkə başçısı tərəfindən "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiqi bu sahədə köklü dəyişikliklərin həyata keçirilməsinə səbəb olub. Proqramın

reallaşdırılması üzrə Tədbirlər Planının", Kitabxanaların kompüter və informasiya-proqram təminatı, respublika üzrə kompüterləşdirilmiş kitabxana-informasiya şəbəkəsinin yaradılması və inkişafı" bölməsinə uyğun olaraq kitabxanaların informasiyaşadılması, kitabxana-bibliografiya proseslərinin avtomatlaşdırılması işi uğurla həyata keçirilir. Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası İnformasiya Mərkəzi Kitabxana-bibliografiya proseslərinin avtomatlaşdırılması işinin daha effektiv həyata keçirilməsinə xüsusi say göstərir. Hər bir ölkədə elmin, təhsilin, incəsənətin, idmanın, mədəniyyətin inkişafında və təbliğində kitabın rolunu əvəzsizdir. Kitab xalqın mədəni sərəvətidir, onun tarixidir. Bu sərəvəti gələcək nasillər üçün qoruyub saxlayan, bəşəriyyətin sənəd yaddəş sayılan kitabların və digər çap əsərlərinin, məlumat daşıyıcılarının istifadəsinin təşkil edən, biliklərin yayılmasını həyata keçirən kitabxanalar insanların intellektual və peşə səviyyəsinin yüksəlməsində, elmin və texnikanın tərəqqisində müttəsna rol oynayır. Məşhur hind kitabxanasını S.R. Rapanqatan kitabxanası inkişaf edən orqanizmə adlandıraraq yazır ki, bir orqanizmə kimi kitabxana daim inkişafda olmalı, kitabxana fondu aramsız olaraq yeni kitablarla zənginləşdirilməlidir. Kiçik su həvzələri, göllər ona tökülən çaylardan məhrum olduqda quruducu kimi, hər hansı bir kitabxanaya da yeni kitablardan məhrum olarsa, öz elmi və mədəni əhəmiyyətini itirir. Kitabxanaların daim zənginləşməsinin mədəniyyətimizin yüksəlməsində böyük əhəmiyyətinə diqqət çəkən ümummilli lider Heydər Əliyev demişdir: "Kitabxana ələ bir yerdər ki, gərək daim onun fondu genişlənsin. Çünki dünya dəyişir, yeni əsərlər, kitablar yaranır. Bunlar insanlara yeni biliklər, yeni məlumat gətirir" [6].

İdman Akademiyasının rektoru Fuad Hacıyevin daxilə əmrinə əsasən, 2015-ci ildən Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasında kitabxana işini tənzimləmək, onların fəaliyyətini inkişaf etdirmək və modernləşdirilməsi üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi də nəzərdə tutulub [5].

Akademiyanın idman tarixi elmi mərkəzinin kitabxana fondu 2019-cu ildə (fevral ayına qədər) 207.519 nüsxə təşkil etmişdir. Həmçinin kitabxananın fondunda müxtəlif dillərdə olan nadir ədəbiyyat nümunələri saxlanılır. Fondda əsasən bədən tərbiyəsi və idman ədəbiyyatı üstünlük təşkil edir. Bununla yanaşı tibba, iqtisadiyyata, siyasətə, hüquqa, fəlsəfəyə, statistika, tarixə, ədəbiyyatşünaslığa və dilçiliyə dair elmi ədəbiyyat, bədii ədəbiyyat da vardır. Dövrü mətbuat fondundan kitabxanaya respublikamızda və digər ölkələrdə çap olunan 12-dən artıq qəzet, 4-dən yuxarı jurnal və digər dövrü nəşrlər daxil olur. Kitabxanada fondun elektron nəşrlərə kompleksləşdirilməsi sahəsinə xüsusi diqqət yetirilir. Bu məqsədlə həm də kitabxanaya daxil olan nəşrlərin elektron versiyasının da mütləq şəkildə olması əsas götürülür. İstər hədiyyə kimi və istərsə də kompleksləşdirmə yolu ilə kitabxanaya daxil olan nəşr növlərinin elektron versiyalarının imkən daxilində əldə edilməsi nəzərdə tutulub [4].

Kitabxananın fondu aşağıdakı mənbələrdən kompleksləşdirilir:

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının İdman tarixi elmi mərkəzi tərəfindən hazırlanmış kitabxananın elektron bazasında Heydər Əliyev irsinin tədqiqi, Azərbaycanda bədən tərbiyəsi və idman haqqın-

Bədən tərbiyəsi və idmanın təbliği ilə bağlı akademiklərin kitabxanasında həyata keçirdiyi tədbirlərdə başlıca məqsəd sağlam nəsil yetişdirməkdir. Bu zaman işin fiziki tərəfi ilə yanaşı mənəvi tərəfi də ön planda olmalıdır. Məlumdur ki, idmanla məşğul olanların böyük əksəriyyəti gənclərdir və bu sahədə böyük gənclik ordusu cəmləşmişdir. Deməli, idman cəmiyyətinin ən aktiv təbəqəsi olan gəncləri öz ətrafına cəmləməklə pis vərdisləri meyllənməyən gəncləri artır. İnternetin hayatımızda bu qədər sürətlə daxil olduğu, qloballaşmanın mənfi təsirlərindən qorunmağın bu qədər çətin olduğu bir zamanda idmanın təbliği edilməsi çox aktualdır. Kitabxana işçiləri üçün önəmli məqamlardan biri tələbə gənclərin uğurlarına, qələbələrinə sevinməkdir, onun təbliği sahəsində hər cür imkanlardan istifadə etməkdir. Tədbirlərin təşkilində Nərimanov rayonunda fəaliyyət göstərən dövlət orqanları, ictimalı birliklər və müxtəlif qurumlar, idmanla bağlı idarə və təşkilatlarla akademiklərin kitabxana işçiləri sıx əlaqə saxlayır və öz köməklərini əsirgəmir [3].

da qanunlar, sərəncam və fərmanlar (1918-2018-ci illər), dövlət proqramı, idmanla bağlı rəsmi sənədlər, idmanın tarixi, Olimpiya, dünya və Avropa çempionları və mükafatçıları, Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirli-

yi, Milli Olimpiya Komitəsi, Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının yarınma tarixi, kitabxananın yarınma tarixi, şahid idmançılar, milli qəhrəmanlar, generalər, filmlər, fotoqalereya xronoloji ardıcılıq əsasında düzülür.

İdmanın təbliği, gənc nəslin sağlam gələcəyinin təmin edilməsi məqsədilə akademiklərin kitabxanasında kütləvi tədbirlərin müxtəlif formalarında istifadə edilir. Bundan başqa, hazırkı şəraitdə kitabxanaların çap imkanlarının həddindən artıq zəiflədiyi bir zamanda ayrı-ayrı gənclərin kitabxanaların yaradıcılığına, müxtəlif bədən tərbiyəsi və idmana aid ədəbiyyat nümunələrinə həsr olunmuş kiçik formatlı nəşrlər, kiçik təvsiyə bibliografik göstəriciləri, çap plakatları idmançıların nailiyyətləri haqqında soruq kitabçaları və s. hazırlamaq mümkün deyil. Ona görə də bədən tərbiyəsi və idmana aid ədəbiyyatın təbliği zamanı təsadüfi hallarda bu üsullara rast gəlmək olur.

Oxucularda vətənpərvərlik hisslərinin aşılanması, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunmasında mətbuatdan istifadə edərək bədən tərbiyəsi və idmana aid elmi əsərlərin təbliği işini daim yaxşılaşdırmaq, onların hər bir oxucuya ən asan yolla çatdırılması kömək etmək lazımdır. Bədən tərbiyəsi və idmana aid elmi əsərlərin, idman nailiyyətlərinin təbliğinin ən geniş yayılmış forması KİV-lərlə əlaqədər.

Akademiyanın kitabxanasında KİV-lər hər zaman oxucuların köməyinə çatır. Kitabxanaçı Zəminə Abbasova oxucularla fərdi iş apararkən, kitabxananın işi haqqında məlumat verərkən və kitab təvsiyə edərkən özünün şifahi söhbətinə əlavə olaraq oxucuya çap materialı da təqdim edir. Mətbuatda dərc olunan məlumatlar həm kitabların oyanı təbliği zamanı sərəfləri tamamlayır, həm də gənclərin idmançılarına, Olimpiya çempionu və mükafatçılarına həyatına həsr olunmuş gecələrini, idmana aid kitabların icmallarının təşkil zamanı kütləvi işdə istifadə edilir.

Bədən tərbiyəsi və idmanın təbliğində kütləvi tədbirlərin təsiri ilə kitabxanaya yeni-yeni oxucular cəlb edilir. Bu da bədən tərbiyəsi və idmanın təbliğində oxucu-kitabxana əlaqələrinin yüksək səviyyədə qurulması, istifadəçilərə key-

fiyyətli xidmət göstərilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Hazırda kitabxanada 941 istifadəçi elektron formada qeydiyyatdadır. Çalışdırıcı ki, xidməti vəzifəmizi layiqincə yerinə yetirək, mədəniyyətimizin qorunması və nümayiş etdirilməsində say və bacarığımızı əsirgəməyək. Ümmümilli liderimiz Heydər Əliyevin söylədiyi kimi: "Kitabxana xalq, millət üçün, cəmiyyət üçün müqəddəs yer, mədəniyyət, bilik, zəka mənbəyidir. Ona görə də kitabxanalara daimi hörmət xalqımızın mədəniyyətini nümayiş etdirən amillərdən biridir".

Tədqiqatın məqsədi tələbə gənclərin kitablara mütaliyə marağının artırılması, kitabın təbliği, onların kitab və elektron kitab vasitələri ilə təmin olunması, kitabxanaların elmi və mədəni irsinin toplanıb qorunması, "Sayyar kitabxana"nın fəaliyyəti, Azərbaycan idmanını təbliğ etmək məqsədində saytda müxtəlif məlumat bazaları, video çarxlar, elektron nəşrlər, akademiklərin idman şərafını yüksəldən qalib idmançıları haqqında materiallar, fotolar, müxtəlif təşviqat xarakterli slayd şoular yerləşdirmək, elmi müəssisələr arasında əməkdaşlığı inkişaf etdirməkdir.

Tədqiqatın vəzifəsi akademiklərin kafedraları və ictimai təşkilatlarla kitabxananın fəaliyyətini əlaqələndirək, oxucularda vətənpərvərlik hisslərinin tərbiyəsi və idmana aid elmi əsərlərin təbliği işini daim yaxşılaşdırmaq, onların hər bir oxucuya ən asan yolla çatdırılması kömək etmək lazımdır. Bədən tərbiyəsi və idmana aid elmi əsərlərin, idman nailiyyətlərinin təbliğinin ən geniş yayılmış forması KİV-lərlə əlaqədər.

Tədqiqatın nəzəri və praktiki əhəmiyyəti. Qarşıya qoyulan məqsədi həyata keçirməklə Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasında təhsil prosesinin keyfiyyətini artırılması, eləcə də rəqəmsal resursların istifadəsi genişləndirilməsi çərçivədə tam funksional elektron kitabxana yaratmaq, informasiya texnologiyalarının xarakterik inkişaf istiqamətlərinin inkişaf etdirilməsinə imkan yarandır, habelə bədən tərbiyəsi və idman sahəsində yüksək dərəcəli kadrların hazırlanmasının müasir elmi bilik sistemində yerli, elmi quruluşu və bütövlükdə elmi sistemi aydınlaşdırılır.

Tədqiqat prosesində belə nəticəyə gəlmək olar ki, Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının kompleks şəkildə elektron kitabxanaların yaradılmasında və elektron kitabxana-informasiya təminatı işlərinin təşkilini, idmançı gənclərin mütaliyə marağının yaradılmasında kitabxananın rolu və başqa problemlər tədqiq olunur.

Ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı
2. Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının arxivi. Opus № 3^{ser} 1939
3. Quliyev D.Q. Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının salnaməsi. Bakı: Araz, 2010.
4. Quliyev D.Q. Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının salnaməsi. Bakı: "Lettepress" nəşriyyat evi, 2015.
5. Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. «Azərbaycan müləllimi» qəz., 2009, 7 sentyabr
6. İsmayılov X.İ. Kitabxana informasiya texnologiyaları. Bakı, 2009.
7. Rzayev S.M. Kitabxana xidməti: Dərslük. Bakı: BDU-nun nəşri, 2009.

E-mail: mr.quliyev.d@mail.ru

Rəyçilər: *prof. O.M. Cəfərov,*

Redaksiyaya daxil olub: 09.11.2018